

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vétetnek fel.

Felölös szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Az ellenzék és képviselőház.

Hatvankét ellenzéki képviselő kedden délben megkérte a házelnökséget, hogy hívja össze a képviselőházat. Mivel azonban ez a kérelem a házszabály szerint csak négy nap múlva teljesíthető a keddi napot követő negyedik napon, szombaton pedig az elnökség intézkedése folytán fog összeülni a Ház, az ellenzék kérelme természetesen megkésett s mint ilyen nem volt figyelembe vehető.

Az ellenzék már régebben hangoztatta, hogy össze kívánja hívni a Házat, de addig mókázott és taktikázott, amíg elkésett vele. Éppen ezért alig hihető, hogy az ellenzéknek komoly szándéka volt a Ház összehívása, a nagyobb valószínűség a mellett szól, hogy ismét csak botrányt akart. Szándékosan elkésett a Ház összehívásával, noha a kormány lapjai már régen hirdették, hogy az elnökség szombatra össze fogja hívni a Házat. Tudták tehát az elnökség szándékát, azt is tudták, hogy mikorra hívja az össze a Házat, igazán nem lett volna tehát nehéz dolog megelőzni az elnökséget.

Igen ám, de így nem lett volna skandalum, már pedig az ellenzék csak botrányt akar. Mert hogy a Ház az elnökség által összehívott, máris arról beszélnek, hogy ők ezt az összehívást nem veszik tudomásul, miután a házszabályok értelmében az elnökség által egybehívott ülésen ők csupán a napirend megállapításakor kérhetnek szót, ezt is csak négy szómonk teheti, ez pedig nem az a botrány, amit ők kerestek. Éppen ezért lapjaik most nyíltan hangoztatják, hogy már nem is bizonyos, vajjon bemennek-e a Ház ülésére, vagy sem?

Ha volt valaha ügy, amely világosan és félre nem érthetően mutatta az ellenzék komolytalanságát, hát ez határozottan az. Hónapokon keresztül hirdették, hogy veszélytől környezetten a munka-

párt támadásának volt kitéve. Szavaltak a saját sérelmeikről s minden alkalommal kijelentették, hogy ők a többséggel nem tanáskoznak.

Most egyszerre azonban egy alaptalan vádaskodásból kifolyólag úgy látták, hogy nagyszerű alkalom kínálkozik a botrány rendezésére. Ugy látták, hogy ha bemennek a Házba, megint szájkodhatnak, felháborodhatnak. S amit nem tettek meg a szerintük veszélyben levő hazáért és alkotmányért, most megtették a botrányért. Nem követelték már az őrség eltávolítását, sem a kormány elnök távozását, de még a restitúció in integrum sem jutott eszükbe. Botrányt lehet csinálni: ez elég volt nekik arra, hogy a bemenetelről tanácskozzanak.

Ezek ők! Mert nem igaz az, hogy ha mast bemennek, sérelem esik szólásjogukon. Dehogyan is esik! Beszélhetnek eleget, elmondhatnak mindent, amit akarnak, módjukban van érvényre juttatni álláspontjukat. Csak éppen komédiázniok, hecceket csinálniok nem lehet. Ebben állja utjokat az új házszabály, a megcsufolt és gyűlölt — új rendszer.

A városi képviselőválasztásról.

A városi törvényhatósági bizottság 21 tagjának mandátuma ez év végével lejár. A most belépő városatyák mandátumukat hat év előtt, tehát még a koalíció fénykorában nyerték, amikor a tulipán és az ehhez hasonló népboldogító jelszavak virágkorukat élték. Városunk 67-es elemei már akkor aggodalommal látták a koalíció uralom pusztító hadjáratának felvonulását, de intő szózatuk belefult a koalíció jelszavak megtévesztő és a polgárság felhevült lelkiületét megrészegítő, mámoros zajába.

Az egymásra torlódo események a 67 es párt hiveinek sejtelmeit és várokozásait igazolták. A koalíció elveiből nem lépésről lépésre, hanem valósággal ugrásszerűen engedett. Nem volt előtte

semmi szent, csak a hatalom megtartása. Programjából, jelszavaiból semmit sem valósított meg, a helyett azonban a polgárságra egyik terhet rakta a másik után és végre a saját maga késztette koporsójába az utolsó szeget a hirhedt kvóta emelésével verte be.

A város polgárai — a periferiákon is — a legutóbbi orsz. képviselőválasztást hozsannával fogadták. A polgárság feleszmélt, kijózanodott és a koalíció jelszavak vasbilincseit lerázta magáról.

Az uralomra jutott városi munkapárt egyik karjával a városban még mindig kísértő ellenzéki maradiság és nemtörődomség ellen küzd, a másik karjával pedig a város fejlődésének utjait egyengeti fent és lent. Ezen munkájának köszönhető, hogy a törvényszék visszaállításának eszméjét, amelyet a koalíció párt itt csendben eltemetett, a sirjából kiemelte és azt állandóan napirenden tartja, hogy a városi színház építésére állami szubvenciót kieszközölt, hogy a koalíció vizek hullámai által hánytvert város hajójának vezetésére biztos iránytűt adott, amikor a városfejlesztési programot megalkotta és hogy a városi hatóságot az ezek megvalósítására irányuló tevékenységében állandóan támogatja és elősegíti.

Az ellenzék maradisága mellett csak ujak az ellenzéki jelszavak A »nemzeti jelszavak hirdetői most a »radikalizmus« új kothurnusát öltik magukra és ebben járnak-kelnek a fórumon, míg mások még mindig a régi kuruckardokat villogtatják a kezükben és így toboroznak hiveket — régi színjátékukhoz.

Meg vagyunk győződve, hogy a város polgársága, mely a legutóbbi orsz. képviselőválasztáskor is helyesen mérlegelte a helyzetet és a munkapárt zászlaját vitte diadalra, a most közelgő bizottsági tagválasztásokon is a reális politikát követő, fantomokat nem kergető, de alkotó munkát létesítő és az ellenzék maradisága ellen küzdő munkapártnak jelöltjeit fogja támogatni és tántoríthatatlan a hitünk, hogy a választások a munkapárt győzelmét fogják hirdetni.

A helyi munkapárt győzelme a város igaz érdekeinek záloga.

Ma bajnoki futballmeccs a Szegedi MTE.-tel d. u.
3 ó.

Liceális előadások. Intenzív analfabétaoktatás.

Baja, okt. 25.

A bajai Szabadliceális bizottság, amely működésével az elmúlt évben igazán szép eredményt ért el, mostanában készíti elő az idei előadásokat. A Liceális bizottság működéséből ki kell emelnünk az analfabéták oktatását, amelyet az idei program rendkívül komoly alapokon intenzíven akar végezni. Az analfabéták oktatása kulturális szempontból elsőrendű fontosságú, épp ezért a bizottság elvárhatja, hogy ily arányú működésében a városi hatóság tőle telhetőleg a legmesszebbmenő támogatásban részesítse. E támogatás főkélléke az volna, ha a városi hatóság a Baja területén lévő analfabétákról pontosan összeállított törzskönyvet vezetne, amely a bizottságnak kiváló segítséget nyújtana amellett, hogy egyben tükrözzön a városi analfabetizmus mindenkori állásának.

A bizottság egyébként az idei előadások folyamán az analfabéták oktatását kivonja a központból s a tanyákra, a józsefvárosba, sztyánosra, a vöröskereszteri és alsóvárosi iskolákba telepíti, szóval oda, ahol legtöbben vannak azok, akik az oktatásnak hasznát vehetik. — Az analfabéták oktatása mellett az alsó elemi osztályok részére is rendeznek ismeretterjesztő előadásokat.

Egyebekben, mint értesülünk, összesen 20 előadást vett a bizottság tervbe s ezek közül 15-öt az Ipartestületben, ötöt pedig a főgimnáziumban tartanak meg. Az előadók a főgimnázium, a tanítóképző és a polgári iskolák tanári karából s városunk intelligenciájából kerülnek ki. Érdekes újdonságként fognak azonban hatni, a vidéki előadók. Egy előadást ugyanis Ispánovits E. fővárosi tanár fog tartani az ezertó ország címen, vetített képek kíséretében. Hasonló érdekességre tarthat számot a másik előadó Hermann Antal kolozsvári egyetemi tanárnak, ismert etnografusnak Boszniairól szóló előadása. Mindkét előadónak országosan ismert neve és tudása nagy értéket fog adni a két előadásnak, amelyet a bajai intelligens publikum bizonyára szívesen hallgat meg.

Az előadás sorozatok teljes programját egyik legközelebbi számunkban fogjuk hozni. A liceális előadások, amelyeket már most is az ismeretekre vágyó művelt közönség figyelmébe ajánlunk, valószínűleg november hó közepén kezdődnek meg.

HIREK.

— **Schnetzer Ferenc kitüntetése.** Schnetzer Ferenc vezérkari ezredes, kiváló földinket, akinek karrierje a páratlanul gyors emelkedést mutatja, a napokban újabb kitüntetés érte. A szász király ugyanis a »Konturkreuz des Albrechts Orden«-nel tüntette ki, a lipcsei emléknapon pedig őt is bemutatták Vilmos császárnak. Schnetzer újabb kitüntetése Baján, ahol csak tisztelők vannak, őszinte örömet keltett.

— **Repülőgép Baja fölött.** Ma délben nyugatról keleti irányba mintegy 4—500 méter magasságban egy repülőgép röpült át Baja fölött. A Baján még ritka látványnak sok nézője akadt.

— **Lemondás.** A bajai kózkórház jeles képzettségű főorvosa, dr. Raizs Sándor beadta ezen állásáról való lemondását. Ezen lemondás folytán a kózkórház főorvosi állása megüresedett és betöltésre vár. A kinevezés joga a főispán illeti meg és így a döntést a főispán bölcs belátása szerint fogja eszközölni. Meg vagyunk győződve, hogy a kinevezés a kózkórház érdekéhez, a köz javához és a kórházi főorvosi állás fontosságához fűződő szempontokat érvényre fogja juttatni.

— **A Bajai Jótékonycélu Leányegylet titkára** a következő levelet küldte be lapunknak: Igen tisztelt Szerkesztőség! B lapjuk f. hó 23-iki számában a Jótékonycélu Leányegylet tisztikaráról megjelent közlemény nem felel a valóságnak, mert az abban közölt közgyűlésen titkos szavazatok alapján csak a tisztikar jelöltjeit állapították meg és ennek eredményéről az egylet még hivatalosan nem nyilatkozott. Az Önök értesülése csupán téves magáninformáción alapul, amiért kérem a nevezett közlemény rektifikálása céljából jelen soraimat közölni. A Bajai Jótékonycélu Leányegylet megbízásából, teljes tisztelettel dr. Scheiber Leó ezidei titkár.

— **Tojás elkobzás.** A rendőrség a mai hetivásáron több kosár romlott tojást kobzott el a kofáktól, akiket szigorúan megbüntetett.

— **Furfangos eset.** Hauk Ádám csatáljai gazda a napokban véletlenül kocsijával neki hajtott a Szent István-téren levő s a város tulajdonát alkotó szemetes ládának s összetörte azt. Amikor azonban nyugodtan tovább akart haladni, előállt Jaszlics András bajai lakos s elaposan leszedta Haukot, mert tovább akart állni s azt állította, hogy a szemetes láda az övé volt. Kártérítés fejében 5 koronát, azért pedig, hogy nem jelenti fel Haukot sebes hajtás miatt 2 koronát, összesen tehát 7 koronát csalt ki a megrémült Hauktól. Jaszlics Hauk távozása után jót nevetett a sikerült üzleten s nem gondolta, hogy az ügynek folytatása is lesz. Hauk azonban később gyana kodni kezdett s a rendőrségen szerzett információt a szemetesláda tulajdonosára vonatkozólag. Amikor persze megtudta, hogy a láda a városé, legott feljelentette Jaszlicsot család miatt a rendőrségnél, a leszidásért pedig a járásbírósnál indított beszűletsértési pert.

— **Vetőgép munkája.** Sámán Ferenc szeremei földbirtokos a vetőgépét tisztogatta s e közben a gép kerekei alá került s súlyosan megsebesült. Komoly sérüléseivel a bajai kózkórházba szállították.

— **Az adóbejelentések határideje.** Az 1914. évre az adókitétést a régi törvény alapján elrendelte a pénzügyminiszter. Novemberben be kell adni a gyár alkalmazottak és segédek fizetéséről szóló adóvallomást és a házbérvallomást, január 20-ig a tőkekamatadó és a III. osztályú adóvallomásokat, január 30-ig a tehervallomásokat és a IV. o. kereseti adóvallomásokat, márciusban a haddiját és juniusban a legyveradó oallomást.

— **Tanfolyam szőlőmunkások kiképzésére Kecskeméten.** A kecskeméti vincellériskolában szőlőmunkások gyakorlati kiképzése végett tanfolyamot tartanak, amely a jövő évi január hó 7-ik napján kezdődik és november 30-án ér véget. A felvétel iránti kérvényeket november hó 15-ig kell beadni az iskola igazgatóságánál. Ép, egészséges, katonai, illetőleg állítási kötelezettségüknek eleget tett, kitógástalan magaviseletű olyan jelentkezőket vesznek fel, akik magyarul írni és olvasni tudnak. A tanuló munkások teljes ellátást és havonként 10 koronát kapnak.

— **Becsületes megtalálók.** Juhász Antal, Molnár István és Iktóty Mihály a Damjanich utcában egy 5 méteres ponyvát találtak, amelyet jogos tulajdonuként megtartottak. A becsületes megtalálók jutalmát a rendőrség fogja kiszabni.

— **Elgázolt kigyerek.** Faldum János, a bajai határban hívó cserepespusztai lakos 5 éves Ádám nevű fia künn játszadozott a napokban a tanya előtt elvonuló országon. A játékba elmerülve, nem vette észre a fiú, hogy egy kocsi közeledik az országon, valószínűleg a kocsiról sem látták a porban játszadozó gyereket, mert keresztül hajtottak rajta és a kocsi kerekei átmentek gyöngye lábán. A gyerekek az ijedségtől és nagy fájdalomtól jajgatni kezdtek, majd elájult és fekvé maradt az ut porában. A kocsin ülők látva a szerencsétlenséget, amit gondatlanságból okoztak, gyorsan elhajtottak, anélkül, hogy az elgázolt gyerekek segítségét nyújtottak volna. Dében hazajöttek a munkából a fiú szülei is, akik hosszabb keresés után akadtak rá néhány száz lépésnyire a tanyától az uton. Ott feküdt alél-tan az ut porában. Bevitték a tanyára, eszméletre térítették és minthogy látták, hogy a gyerek jobb lába van eltörve, kocsira fektették és behozták a bajai kózkórházba, ahol most ápolják. Az esetről jelentést tettek a rendőrségen, mely megindította az eljárást az ismeretlen tettesek ellen.

— **Fontos tényező** ragályos betegségek elkerülésére a szájnyelv és a fogak rendszeres ápolása. Ma már általánosan tudott dolog, hogy minden fertőző betegség parányi baktériumok révén terjed el és ezek szaporodásához a szájüreget ahol romlott fog vagy gyökér is van kedvező talajul szolgál. A szájnak rendszeres tisztántartása és a fogak mechanikai tisztítása valamely jól bevált fogápolási szerrel, mint amilyen a Sarg-féle Kalodont megedződik a foghús a fogak tiszták egészségesek, fehérek maradnak és a betegséget elkerülhetjük mert a legújabb kutatások szerint a baktériumok okozzák pl. a torokgyulladást, gyomorbetegségeket stb. Nem lehet eléggé utalni azokra a káros következményekre melyek a fogak ápolásának az emésztés anynyira fontos és nélkülözhetetlen szervének elhanyagolása folytán állanak elő. Ellof Förberg doktor Stockholmban kimutatja, hogy 73% a caries betegnek baját az elhanyagolt fogainak köszönhetné. A fogak rendszeres tisztítása minden étkezés után és lefekvés előtt egy jó, bevált és elismert szerrel, mint amilyen a Sarg-féle Kalodont nem ajánlható eléggé.

— **Legizlésebb virágcsokrokat** mindenkor csakis Fogt Ferenc élővirágkötészetében lehet venni. Izléssel és technikai tudással készülnek ott a csokrok, melyek mindig kielégítik várákozozón felül a vevőket.

— **Köztudomásu,** hogy köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak a világhírű Egger-féle Mellpasztillák, melyek a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 K és 2 korona. Próbadoz 50 f.

— **T. Olvasóinknak.** Aki vérszegénységtől eredő bajokban, sápkór, gyengeség, étvágytalanság, gyomorbetegségben szenved, aki sovány, testileg fejletlen, aki gyermekeinek izmosodását kívánja, aki súlyos betegségen esett át, annak a KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA VASBOR kell, mely az összes vaskészítmények között az első helyen áll és az orvosok is rendelik évtizedek óta. Üvege 3 kor. 20 fillér a gyógyszerárban. Pósta szétküldés naponta utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után KRIEGNER GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér. 1662b.

SZINHÁZ.

Kedden a *Mumus* a vígszínház újdonsága ment félig üres ház előtt. Pedig ugy a darab, mint a szereplő személyek megérdemelték volna a telt házat. Ugy látszik színház, mozi, bűvészestély sok a kevésgényűeknek.

Szerdán *A csodagyermek* »vörös« darab került színre. Francia termék, ismét a vígszínház műsorából és ismét elég gyér publikum előtt. A jelen voltak azonban kitűnően mulattak. Gyurkó Ilonka, Arany Olga, Nagy Dezső, Bodnár Ferenc, Kis Pál József és Sarkady a titkár valóban művészi ensemble volt és sajnáljuk a távollévőket, hogy megfosztják önmagukat a pompás játék élvezéséről.

Csütörtökön a *Gólya* című bohózatot adták. Kertész Lajos felléptével, aki újra bizonyította, hogy vérbeli színművész. A többi szereplőknek is bőven kijutott a tapsból és elismerésből. A közönség — dacára Kertész fellépésének — még mindig tartózkodó. Huj de kellene állandó színház meg kulturpalota. No de ne nevéssünk. Elég szomorú.

Pénteken a *Vasgyárost* zónaelőadásban játszották.

Legközelebb Virányi Sándor a vígszínház ifjú művésze vendégszerepel, amire előre is felhívjuk a közönség figyelmét. Virányit ismeri a bajai publikum kezdő színészkorából, remélik annál szívesebben fogadja most mikor miut a főváros egyik legelőkelőbb színházának már is sikereket aratott művésztagját láthatja viszont. Az igazgató, amint látható, mindent elkövet, hogy élvezetes műsorral szolgáljon.

dr. st.

IRODALOM.

Kellermann: Az alagut. Mi tette Kellermannnak ezt az új könyvét az utolsó évtizedek legolvasottabb regényévé? Minek köszönheti rendkívüli sikerét? A tárgyának és feldolgozása módjának. Tárnya: a technikanak a természet minden akadályán való diadalmaskodása. Olyan alagutat sikerül megteremtenie, mely az Óvilágot összeköti Amerikával és a melyen át huszonnégy óra alatt juthat el az ember egyik világrészről a másikba. A regény hőse nem is Mac Allan, a nagyszerű terv zeniális kigondolója és megvalósítója tulajdonképpen, hanem a technika szolgálatába szegődő pénz és munka. A munkát Mac Allan irányítja, a pénzt Wolfsoon, a szentesi halottnéző fia, ki a világ egyik legnagyobb finansziókapacitásává vergődött fel és ki varázslatos erővel vonzza a pénzt a világ minden részéből a Tunnel-szindikátus pénzszekrényeibe. Mac Allan a tengert, a sziklákat kényszeríti meghódításra, Wolfsoon a pénzt. Gigászi küzdelmet folytat mindakettő. És ennek a küzdelemnek történet, Kellermann regénye. Megrázó, idegfeszítő, tragikus, nagyszerű mozzanatokban gazdag történet. A természet ellentáll és egy szörnyű katasztrófa után, mely három-czer ember életébe kerül, egy ideig győzni is látszik. Mac Allan egész munkája pusztulni

látszik. Ő maga is kellemetlenségbe sodródik. De akarateréje mindent legyőz. A munka újra megindul, az alagut elkészül. A hatalmas koncipió és meséjében is érdekesítő munkát az Athenaeum Könyvtár a maga 1 korona 90 filléres köteteiben tette most a magyar olvasók-ökönség legszélesebb rétege számára is hozzáférhetővé. A fordításban ott ragyog Kellermann stílusának minden szépsége. A páratlanul olcsó magyar kiadás borítékklapját B. sch Árpád megragadó és jellemző illusztrációja díszíti.

Szerkesztői üzenetek.

Carmen. Verse közölte: tetlenül rossz.

N y i l t t é r.*

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

A drog apoteke

a légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjánál, tüdő- és mellhártya-gyulladásnál.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

*) Az e rovatban közltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Milliók használik

Köhögés

nyálkásodás göresés és zamarköhögés ellen a hurut, rekedtség, el-

Kaiser-féle Mell-Karamellák

111 a 3 fenyővel. 111

6100 közjegyzőleg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól kezeskedik a biztos sikerért, azo kívül rendkívül tápláló és kellemes ízű bonbonok. Csomagja 20 f. 40 f. Doboza 60 fill. :: Kapható: Gelringer J Gyarmati Emil Lovassy Ö. Makray László gyógyszerárban B A J A.

26101/1913. kig. szám.

A városi adóhivatal beterjeszti a legtöbb adót fizetőknek 1913. évi névjegyzékét.

Határozat.

A névjegyzék az 1886 évi XXI. t. c. 25. §. rendelkezéséhez képest 8 napra lőszemlére kitétetik, ezen határidő után pedig törvényszerű eljárás végett az igazoló választmányak kiadatik.

Baja, 1913. október hó 24.

Polgármester helyett:
Erdélyi főjegyző.

26101/1913. kig. szám.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXI. t. c. 25 §-ának rendelkezéséhez képest a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagoknak névjegyzéke minden évben kiigazítandó lévén, felhívtnak mindazok, akik Baja város területén élvezett jövedelemre kiított állami egyenes adó után a városi legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak 1914. évi lajstromába való felvételre magukat jogosítottaknak vélik, hogy az igazoló választmány által folyó évi november hó 4 ik napján délután 4 órakor a városi székház 2 ik számú tanácstermében tartandó ülésen a törvény által nyújtott jogok és kedvezmények iránti igényeiket szóval vagy írásban annál bizonyosabban előterjesszék, mert a kitűzött határidő után az 1914 évi névjegyzék az adóhivatali ada,ok alapján fog összeállíttatni.

Az adóhivatali kimutatás a fenti határidőig a főjegyzői hivatalban délelőtt 8—11 óráig betekinthező.

Baja, 1913. október 24.

Polgármester helyett:
Erdélyi,
főjegyző.

MEGJELENT!

és itt helyben minden hirlapárusítónál kapható a

FIDIBUSZ

legújabb száma

Ára 12 fillér.

A Szent-István tér 5. sz. házamban a Nemzeti Szálloda tőszomszédságában egy :-:

b o l t,

mellékkelhelyiségekkel együtt
KIADÓ.

1792

Stern Vilmos.

Reggelizés előtt felpohár

SCHMIDTHAUER-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Azelrontott gyomorot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 f.
Nagy üveg 60 f.

Kapható helyben és környéken minden gyógyszerárban és jobb fűszertüzletben.

